

Симона Винчи

СТВАРИ

*Можда постоје ствари
у које
све до данас
нисам веровао
могао бих изненада с њима у додир
Кавасаки Хироши, Море*

Остале су само ствари. Његове руке дотицале су их, премештале, чистиле, брисале, прале, сушиле. Миловале су их и одржавале.

Посуђе. Окрњени плави тањир. Дуги, уски послужавник од енглеске керамике боје кестена, такође окрњен, са улегнућем дуж ивице, где је толико пута наслонио уста. Корпа од жутог сунђера са узорцима парфема. Бријач са скореном пеном и длачицама, остављен у купатилу, на ивици лавабоа. Црна оловка којом је подвлачио занимљиве пасусе у последњој књизи коју сам видеља да чита: *Прва љубав, последњи ритуали* од Мек Ивена. Плава мајица од меканог памука, са наранџастим натписом *Хвала Богу, ајдеиста сам. Луис Буњуел* остала је окачена о куку на кухињским вратима. Лоптица од станиола коју је сатима обликовао прстима, када се једном давно досађивао у школи. Трзалица боје слоноваче, заглављена у наслон фотеле. Ружа од жуте

тканине, наслоњена на полицу са књигама. Сребрени анђелчић шћу-ћурен на врху једне оловке. Тениски рекет са најлонским жицама, веома лаган, са светлољубичастим рамом и једним редом жица зелене фосфоресцентне боје.

Предмети.
Ствари.

И моје тело постало је ствар. На њему више нема шупљина. Затворило се, не знам како. Удови као да су спојени. Моја вагина је налик Барбикиној, чврсто и глатко удубљење од пластике. Уста су стопљена. Прсти на ногама и рукама су другачији, спојени. Као код жабе. Жива је једино кожа. Једино она још увек осећа, реагује. И то само у додиру са стварима. Глатке и хладне, храпаве и млаке површине. Влажне, суве, топле, свеже површине. Мењају температуру у додиру са телом. Додир је постао моја сексуалност.

Ствари су попут мене. Безброј пута изненадим се што ме узбуђује и само посматрање ствари. Гледам их напуштене, наслоњене у неком углу, заборављене и неспособне да се покрену. Саме. Свака је различита, припада посебној врсти и сачињена је од посебног материјала. Зависе од воље нас који их поседујемо, користимо и заборављамо.

Звучи глупо јер је очигледно. Ствари су сачињене од атома и материје, као ми. Имају имена. Али та имена су општа, изражавају само припадање одређеној врсти. У њима нема ничега личног. Желела бих да сакупим све ствари из куће, нарочито оне које нису коришћене, или су сасвим нове и никада нису живе у правој кући и имале власника. Свакој од тих ствари наденула бих име и сместила је тамо где бих сама одабрала, када бих била у стању да бира.

Притискала бих, уза се, на голу кожу, једну по једну. Научила бих да затворених очију препознајем материјале, додиром коже, целом површином тела.

Почело је са његовим стварима, након што је отишао. Није битно како и зашто, јер како и зашто увек се преплићу када неко некога напусти. Није битан разлог. Једно остаје у кући, а друго је напушта. Увек односи све и увек нешто заборави. Као ствари које сам споменула.

Спавала сам у плавој мајици. Јутрос сам пила кафу из браонкасте керамичке шоље. Обријала сам длаке испод пазуха скореним бријачем и написала списак за куповину црном оловком. Док сам сређивала папире које ћу понети у канцеларију и разговарала телефоном, играла сам се лоптицом од станиола и ружом од тканине.

Моји прсти дотицали су памук, керамику, пластику, дрво, станиол и тканину, и учили да их препознају. Затварала сам очи док су моје јагодице тражиле кожу под материјалом, али ствари су остајале само ствари. Настављала сам да их додирујем, из дана у дан. Моји прсти постајали су све осетљивији. Временом сам приметила да у томе осећам задовољство. Задовољство лепо само по себи, које је сваким даном постајало све веће и постајало експеримент додир̄а, јаким и обузимајућим.

Улазила сам у продавнице само да бих додиривала ствари.

Тражила бих од продавачица, оних које су ми деловале најљубазније, да ми покажу неки производ. Додиривала сам тај производ из даљине, очима, и ишчекивала тренутак када ћу под прстима осетити његов састав. Затим бих спазила неки други и тражила од девојке да ми га донесе, и тако редом. У почетку сам постављала пуно питања: датум производње, састав... Онда сам научила да ћутим и да сама себи одговарам служећи се прстима. Можда су питања била покушај да одагнам страх и збуњеност, или да добијем на времену.

Сада кришом додирујем све, чак и у супермаркетима. Завесе, столњаке, конзерве, прибор. Све. Да бих додиривала ствари, улазим у продавнице и складишта. Нарочито у гвожђарске радње, царства метала и пластике, цеви, пресвлака. Гвожђаре су место које највише одговара мојој страсти.

Институт за културна добра, где сам запослена већ неколико година, налази се у улици Фарини, број 5.

Радим на терминалу. Сваког дана моје јагодице шест сати ударају по тастатури рачунара. Мека и гумаста тастатура са типкама које не улежу и не клизе под прстима. Ударају пригушено и нежно, једино размакница прави јачи, метални звук. Понекад се током радног дана на плавој покретној столици закренем у леву страну за деведесет степени и куцам на електронској писаћој машини. Одсечно куцање, тупо и непријатно. На сву срећу, ретко сам принуђена да користим машину.

На пријавници ради један слепи момак. Никада ништа нисмо рекли једно другом осим *добар дан* и *до виђења*. Али у последње време, толико тога бих желела да га питам. Занима ме, на пример, може ли прстима препознати разлику између поливинилске тканине и гумасти платна. Распознаје ли боје додиром? Подсети ли га храпава пластична здела на лишће брезе? Чини ли се и њему да је пластифицирани папир на *Панинијевим* свескама најотпорнији на гребање ноктима? Зар није унутрашњи део од беле керамике на *Сименіаловим* конзервама бољи од свих осталих лименки?

Такве ствари.

До улице Фарини сваког јутра прелазим велики део пута пешке. Пре него што пређем улицу Санто Стефано, на мојој левој страни је продавница алата у којој на паузи за ручак проведем око четврт сата. Радујем се и када само стојим пред излогом и у мислима уживам у тајнама *Ровенџине* пегле на пару са широком стопом, столњаку од рафије, или у чврстини фолије за печење *Куки*.

Пре извесног времена открила сам ППР. Неко ми је сигурно о њој говорио, не сећам се. Знам да сам први пут отишла тамо следећи упутства на салвети из гостионице, написана између стихова.

ППР. Продавница Пластичне Робе.

ППР се налази у месташћету Виланова ди Кастеназо, недалеко од Болоње. Индустриска зона, одмах иза једне кривине. Продавница ради двадесет и више година. Пре је била са друге стране улице, ближе насељу, а касније је због доброг промета премештена у велику халу. На зиду су плави и жути натписи који позивају купце.

Знам неке који су у ППР-у провели детињство. То је једно од оних места где пре или касније сви одлазе. Кома није затребао вртарски прибор, алат за „уради сам”, шоље, сто и столице на расклапање, црево за заливање бапте, пластична завеса за туш, отирачи од синтетике?

Увек има пуно људи, нарочито суботом. Испред продавнице налази се паркинг. чим зауставиш кола, видиш да су људи који улазе обузети куповином, наелектрисани, још више него у супермаркетима. Не знам зашто толико воле оваква места. Не верујем да тамо одлазе из истих побуда као ја, али код свих видим нешто више од саме пожуде за куповином, острашћеност, фетиш. Узбуђено пипају гумена црева различите дебљине и зналачки их додају један другом, одмеравају штисаљке за веш као драго камење. Склапају и расклапају решетке за сушење веша испробавајући еластичност. Проверавају запремину чинија, лавора, посуда за храну и здела за псе. Клизе прстима преко гумених пресвлака. Док излазе са препуним корпама, поглед им је празан и безизражајан, сит.

Када се вратим са посла, посвећујем се кући. Мојим стварима. Бришем их од прашине, слажем и посматрам. Ходам гола кроз стан, правећи слалом око мноштва ствари нагомиланих у собама.

Све су то нове ствари. Не подносим истрошене предмете ни помисао да их је користио неко други и да имају прошлост. Били су у нечијој кући и рукама, чинили део нечијег живота и учествовали у нечијим доживљајима.

Почело је са стварима које су припадале њему, ономе који је отишао. Тражила сам у тим стварима људску топлину. Сада познајем ствари и волим их због онога што јесу. И зато ми је драже када су обичне, без прошлости и неизбежног оптерећења које ствара проживљеност. Волим када су још запаковане, или прекривене слојем прашине од дугог стајања на полици. Допадају ми се и паковања, папирна а посебно пластична, са јастучићима пуним ваздуха која штите ломљиве предмете. Обожавам да их грицкам. Јастучићи пуцају, усисавам ваздух и ломим их језиком и нешцем, најпре их пригњечим сасвим мало а потом јако, све док се куглице не спљоште и распукну о моје десни.

Код куће гледам телевизију. Једем пицу или неко готово јело, најчешће кинеску брзу храну на пластичном папиру боје мора. Седим на тек купљеном итисону који још није залепљен за под и исправљен. Итисон је боје леда и од посебног, неуништивног материјала. чини ми се веома чврст. Имам тај утисак док лежим на њему гола, на леђима или на стомаку. Груба, благо храпава површина. Али храпавост синтетике разликује се од храпавости природних материјала. Свежија је и скоро савитљива.

Програми су већином досадни. Занимају ме само рекламе. Између парчета пице и гутљаја минералне воде *Левисима* са розе етикетом или *Рокеџа* са плавом етикетом, записујем телефонске бројеве, цене, мере, величине, својства.

Видела сам како рекламирају стезник за мршављење који пријања уз тело и не види се под одећом. На споту корача напред-назад девојка у грудњаку и са стезником уместо сукње. Сваког трена застаје и показује капљице зноја на стомаку. Стезник је светао и толико танак да се провиди кожа. Мислим да ћу телефонирати фирми и тражити да ми од истог материјала направе комбинезон који прекрива цело тело. Било би лепо носити га током целог дана, под одећом. Боље од неудобних, шушкавих комплета за мршављење.

Прошле ноћи заспала сам на два квадратна метра синтетичке траве коју сам јуче купила у ППР-у. Мами ме та зелена трава, изгледа као да је орошена. Зелена је као смарагд или нана, освежава и гаси жеђ. Тражила сам да ми одрежу два метра. Изашла сам носећи смотани итисон под руком и дотичући полеђину подлактицом. чим сам се вратила кући, ставила сам итисон на под у купатилу, уместо малих тепиха. Истуширала сам се и опружила на итисон. Окретала сам се бришући стомак и леђа. Нисам могла да престанем. Тешко је описати тај осећај. Заспала сам, исцрпљена. Сластан одмор, пун зелених снова.

Јутрос, када сам се пробудила, десна страна тела била је као истетовирана, прекривена ситним иглицама. Прешла сам прстом преко

коже и осетила како улегнућа подрхтавају. Док сам устајала, под мојим ногама шуштале су власти вештачке траве.

Откако спавам сама, чаршави имају увек исти, мој мирис. На јастуку нема мирисних прелива које бих осетила пре него што заспим. Нема длака ни власи косе, одумрлих ћелија са другог тела.

Само чаршави. Велики квадрати од памука, лана, свиле, органдина, сатена. Или крзна. Да, направили су ми чаршав од вештачког крзна, светле розе боје. Мекан је као дечји плиш. На њему спавам зими а снови које сањам увек су нејасни и пуни светлости. Као да босонога ходам кроз пустињу, по паперјастим динама, док ми очи заслепљује одсјај.

Увек стављам другачије јастучнице. Волим да ми на дохват руке буду други осећаји, ако сан буде немиран и тежак.

Имам и чаршаве од гуме. Танка гума, налик оној на презервативима, али без непријатног мириса лубрификанта. Када се пробудим, кожа је успавана и неосетљива на додир, али то траје кратко, као када се успори крвоток у нози. Прво се не осећа ништа а потом пробадајући бол, као убоди иглом.

Размишљам и о свету, јер сада је свет бољи.

Они који се присећају старих времена кажу: „Некада, после рата, ничега није било. Цигарете су се правиле од опушака сакупљених на улици. Јео се само кромпир и палента, два јаја ако ти је добро ишло, али какав је то укус био... Нису то била јаја као ова данас, од товљених кокошака које једу свашта, кљукају их и ноћу и дању. Била су то права јаја, са великим, округлим жуманцем. Па туршија. Поврће је било крупно и сочно, а зелениш је мирисао на земљу и сунце, а не на пестициде као данас... Хлеб домаћи, а тестенину су месиле домаћице...”

Не подносим када тако говоре. Пестициди, адитиви, вештачке боје и конзерванси дали су храни нешто ново. То је примена људског ума на укусе. Родила сам се заједно са *Нуџелом* и нека ми нико не говори да *Нуџела* нема укус чоколаде. Она *јест* чоколада, као што су артичоке у уљу и туњевина из конзерве *праве*. Артичоке које спрема моја бака грозне су у поређењу са куповним.

Аrome. Њима се бави наука, вршена су хемијска истраживања и још увек се врше. Проучавају их, усавршавају и стварају нове, апстрактније а уједно посебније. Дају јасну представу укуса, постају идеја укуса. Јогурт са бананом, на пример, има укус какав нема ниједна банана.

То је *банана укус*. Апстракција. *Ајсолуџина банана*.

Да, данас је свет добар. Постоји мноштво ствари које ти праве друштво, никада те не напуштају. Можеш их купити кад год пожелиш, задржати, употребити, бацити и купити нове. Ако си снужден, можеш изаћи и ку-

пити било шта. Можеш ту ствар изабрати, додирнути, рећи да је запакују и носити у ташни или у руци. Можеш је распаковати код куће и посматрати колико год желиш. Ствари нису љубоморне, можеш их имати много, ређати их једне крај других, користити их истовремено. Неће се увредити.

Данас је свет препун ствари и зато је бољи. Спајањем основних елемената, човек је променио све што се могло променити и настало је безброј нових ствари. Мноштво нових предмета и материјала. Ако неки производ дотраје, купићеш га поново. Ако га повуку из продаје, не оклевај да пробаш нешто друго. Сигурно ће избацити на тржиште неки сличан производ, са додатком, можда и бољи. Треба пробати, мењати. Ствари ионако има посвуда. Данас не треба ићи на дуга путовања или сузбијати вољу за нечим, довољно је ући у супермаркет и наћи ћеш нешто што ти је по вољи.

Само у забаченим местима, где има само једна продавница или мини-маркет, мораш да се задовољиш малим. Од таквих места бежим као од куге. Идем само тамо где има пуно ствари и где могу да нађем оно што задовољава моје потребе и што ме испуњава.

Данас је свет бољи.

Али већ неколико дана ми је досадно, потребно ми је нешто друго. Кожа губи осетљивост на додир, потребно јој је нешто јаче. Волела бих да нешто цури по мени, али не вода нити друга течност. Желела бих нешто гушће, што ће се опирати цурењу и полако се сливати у густим, вијугавим браздама.

Купила сам лименке са фарбом. Акрилне боје, сјајне и отпорне. Продавац у фарбарској радњи направио је на белој површини потез четком у свакој боји, да бих што боље видела. Одабрала сам три: *кармин црвена*, *џеранијум жутиа*, *оријенџи џлава*. Последња ме привукла пре свега због имена. То је обична плавозелена боја или грчка плава, тако су обојена врата и прозори на Криту, пре него на истоку.

До боја ми није толико стало. Важнији ми је састав. Боје су тасте и густе. Савршено умућене.

Почела сам са *кармин црвеном*. Повукла сам дугу линију по десној бутини. Умочила сам четку у лименку, чекала да се сасвим натопи и нисам је оцедила. Прелазила сам њом горе-доле лагано, не притискајући дршку, једва наслањајући врх натопљен бојом.

Осетила сам свежину скоро као да ми је хладно. Боја се сливала низ моју ногу у густом црвеном потоку преко улегнућа на колену. Испружила сам ногу и продужила ток. Затим сам прешла на удубљење на препонама, на другу ногу и руке. Потиљак, врат, ножни прсти, задњица, задњи део колена. Цела површина тела, чак и лице у *оријенџи џлавој* и стомак у *џеранијум жутиој*.

Док се боја сушила, на различитим местима осетила сам ступње-
ве свежине, од осећаја приањајуће влажности до сувоће. На крају, ка-
да се боја осушила, кожа је горела.

Осетила сам неподношљив свраб по целом телу и стала под туш.
Болела ме испуцала кожа, а понегде су остале мрље. Свуда загнојена
места и ранице. Ипак је било лепо, уживала сам. Чак и касније, када
сам смотала вату из једног паковања и прелазила преко коже скидају-
ћи остатке боје.

Допало ми се то са бојом. Али једном ми није било довољно. Осе-
ћам да не могу да се зауставим и да ћу страдати због те лудости. На не-
ким местима сасвим сам се осушила. Потребно ми је да измислим не-
што ново, експлозивно. Нешто тако јако да ће ме заувек задовољити.
Уморна сам. Данас сам на повратку кући пила аперитив у *Три сџирели-
це*, у Кортe Изоланију, и видела двоје како се љубе. Изгледало је да им
је лепо. Да заиста уживају. Љубили су се као да је то нешто најузбу-
дљивије и најлепше на свету. Можда сам и ја осетила исто, оне ноћи
док сам спавала на вештачкој трави, или на мојим специјалним чарша-
вима, или док сам широким постољем пегле *Ровениа* додиривала
стражњицу, или када сам обојила тело акрилним бојама. Сада не осе-
ћам ништа. Само умор. Као да сам већ осетила све што је могло да се
осети. Уморно понављање, лишено изненађења и замамних дражи.
Ионако би било сувише напорно. Требало би пуно стрпљења да се
траже, пронађу и пробају праве ствари. Ових дана немам стрпљења.

Ове седмице обишла сам све апотеке у граду. Дају само једну бо-
чицу киселине, довољно да спалиш брадавицу. Неки су ми тражили да
је покажем, али сам се одбранила и рекла да се налази на незгодном
месту и не могу да је покажем пред другима.

Све те бочице поређане су на сточићу у купатилу, одакле сам
склонила све друго: тањирџе, флаше, чаше, зделе. Сада су ту само
бочице, беле са црном етикетом на којој пише „хлороводонична кисе-
лина” и две светлоплаве, прозирне.

Гледам их. Ујутру док се облачим и навече док перем зубе. Осе-
ћам у стомаку вртлог који истовремено ствара задовољство и умор.
Прожима ме најјаче осећање током целог живота. Једно путовање,
после кога ништа што сам упознала, окусила и у чему сам уживала ни-
сам доживела на исти начин. Лепо је и снажно то осећање. Продужа-
вам га. Пуштам да вртлог траје. Чим умине, почећу са киселином.

Допада ми се помисао да се моје моје тело топи, разбија, отвара и
на крају нестаје. Исти крај који чека ствари, пре или касније.

СИМОНА ВИНЧИ (Simona Vinci) рођена је у Милану 1970. живи у Будрију крај Болоње. За свој први роман, *О деци се ништа не зна* (*Dei bambini non si sa niente*, Einaudi, 1977) добила је награду *Елза Мораније*. Роман је био књижевни догађај године. Преведен је на енглески, француски, немачки, шпански, јапански и многе друге језике. Њен нови роман *Као пре мајке* (*Come prima delle madri*, Einaudi, 2003) такође је прихваћен од читалаца и критике. Прича „Ствари” („Cose”) из збирке *У сваком смислу љубав* (*In tutti i sensi come l'amore*) уврштена је у антологију савремене италијанске приповетке *Анти-ишела* (*Anticorpi*).

Превео с италијанског НИКОЛА ПОПОВИЋ